

Sygn. akt III Ca 584/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 9 października 2013r.

Sąd Okręgowy w Nowym Sączu, Wydział III Cywilny Odwoławczy w składzie
następującym:

Przewodniczący - Sędzia: SO Ewa Adamczyk

Protokolant: prot. sąd. Ewelina Konieczny

po rozpoznaniu w dniu 9 października 2013r. w Nowym Sączu

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) Sp. z o.o. w W.

przeciwko W. W.

o zapłatę

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Rejonowego w Limanowej

z dnia 8 maja 2013r., sygn. akt I C 103/13

1. oddala apelację,

2. zasądza od strony powodowej na rzecz pozwanego kwotę 300 zł tytułem kosztów postępowania apelacyjnego.

Sygn. akt III Ca 584/13

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 8.05.2013 r. Sąd Rejonowy w Limanowej oddalił powództwo (pkt 1 sentencji), zasądził od strony powodowej (...) sp. z o.o. z siedzibą w W. na rzecz pozwanego W. W. kwotę 617 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego (pkt 2 sentencji).

W październiku 2004 r. pozwany został studentem Wyższej Szkoły (...) w N.. Zobowiązał się do opłacania czesnego w wysokości i terminie określonym odpowiednim zarządzeniem Rektora Uczelni. Pomimo przyjętego zobowiązania pozwany nie uiścił czesnego oraz dodatkowych przewidzianych regulaminem opłat za siedem miesięcy w latach 2005 – 2006.

Umową przelewu wierzytelności z dnia 13.04.2012 r. (...) w N. zbyło stronie powodowej wierzytelności pieniężne wg wykazu stanowiącego załącznik do umowy. Pozwany został wezwany do zapłaty wskazanych należności łącznie z ustawowymi odsetkami. Pomimo wezwania nie uregulował zaległego długu.

Sąd Rejonowy uznał, iż w niniejszej sprawie zastosowanie znajdzie art. 751 pkt. 2 kc.

Niewątpliwie dochodzone pozwem roszczenie jest roszczeniem z tytułu nauki, którą uczelnia świadczyła pozwanemu. Stosunek taki nie jest określony innymi szczegółowymi przepisami, a więc ma do niego zastosowanie przytoczona norma. Niewątpliwie także uczelnia – osoba prawna stanowiąca organ prowadzący była osobą trudniącą się zawodowo świadczeniem usług w zakresie nauczania. Zawodowe trudnienie się, o którym mowa w przytoczonym przepisie, nie może być utożsamiane z działalnością gospodarczą. Nie mają więc znaczenia rozważania zawarte w piśmie powoda z dnia 09.04.2013 r. i powołanie się na art. 106 ustawy o szkolnictwie wyższym. W przytoczonym art. 751 kc nie chodzi bowiem o działalność gospodarczą w myśl ustawy o swobodzie działalności gospodarczej, ale o profesjonalne wykonywanie pewnych usług, a uczelnia wyższa niewątpliwie występuje w obrocie prawnym jako profesjonalista w zakresie świadczenia usług w dziedzinie nauczania. Powyższe powoduje, że roszczenie jako przedawnione wobec skutecznie podniesionego zarzutu przedawnienia nie może być dochodzone.

W konsekwencji powództwo należało oddalić.

Powyższy wyrok zaskarżył powód apelacją, w której zarzucił :

- naruszenie art. 750 kc poprzez jego błędną wykładnię wyrażającą się w przyjęciu zbyt wąskiej wykładni pojęcia uregulowane innymi przepisami, ograniczającej się tylko do doktrynalnej dychotomii „umowy nazwane – nienazwane”, w wyniku której Sąd uznał, że umowa o świadczenie usług edukacyjnych zawarta między uczelnią wyższą, a studentem nie jest na tyle wyodrębniona, by wyłączyć stosowanie przepisów o zleceniu, podczas gdy przepisy ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym pozwalają w całości na rekonstrukcję essentialia negotii tej umowy, a przepis art. 99 ust.1 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym definiuje treść usług edukacyjnych, co wyłącza możliwość stosowania przepisów o zleceniu,

- obrazę przepisów prawa materialnego tj. przepisu art. 751 pkt 2 kc poprzez jego błędną wykładnię wyrażającą się w przyjęciu, iż : a) niepubliczna uczelnia wyższa, o której mowa w ustawie Prawo o szkolnictwie wyższym, jest osobą trudniącą się zawodowo czynnościami związanymi z nauką, osobą utrzymującą zakład przeznaczony na cel związany z nauką, podczas gdy zakres zastosowania przepisu art. 751 pkt 2 kc przewiduje kryterium podmiotowo-przedmiotowe na zasadzie koniunkcji i o ile uczelnia wyższa prowadzi działalność dydaktyczną, naukową, badawczą itp., o tyle prowadzenie tej działalności gospodarczej w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 2.07.2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej na podstawie art. 106 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym: b) pojęcie roszczenie z tytułu nauki dotyczy również nauki w rozumieniu ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym z 27.07.2005 r. podczas gdy w/w ustawa definiuje swoiste pojęcie nauki na potrzeby reżimu szkolnictwa wyższego, co wyłącza stosowanie przepisu art. 751 pkt 2 kc, jako przepisu ogólnego, co w konsekwencji doprowadziło do niewłaściwego zastosowania art. 751 pkt 2 kc, zamiast art. 118 in principio kc.

Wskazując na powyższe zarzuty apelujący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kwoty 2 543,85 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty i zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda zwrotu kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych; zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda zwrotu kosztów postępowania odwoławczego, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja nie zasługuje na uwzględnienie.

Wyrok Sądu Rejonowego jest prawidłowy.

Postępowanie w niniejszej sprawie prowadzone było w trybie uproszczonym.

Stosownie zatem do treści przepisu art. 505¹³ § 2 kpc, jeżeli sąd drugiej instancji nie przeprowadził postępowania dowodowego, uzasadnienie wyroku powinno zawierać jedynie wyjaśnienie podstawy prawnej wyroku z przytoczeniem przepisów prawa.

Zarzuty podniesione w apelacji są w ocenie Sądu uzasadnione.

Chybiony jest zarzut naruszenia art. 750 k.c.

Stosownie bowiem do jego treści do umów o świadczenie usług, które nie są regulowane innymi przepisami, stosuje się odpowiednio przepisy o zleceniu. Warto w tym miejscu dodać, że w sporządzanych w literaturze przykładowych wykazach stanów faktycznych, zaliczanych do umów o świadczenie usług z art. 750 kc, zawsze wymieniano umowy o nauczanie (zob. L. Ogiegło: System prawa prywatnego, Prawo zobowiązań – część szczegółowa, t. 7, Wyd. C.H. Beck INP PAN Warszawa 2004, str. 457-459 i powołana tam literatura). Stosownie do treści art. 751 kc z upływem dwóch lat przedawniają się roszczenia z tytułu utrzymania, pielęgnowania, wychowania lub nauki, jeżeli przysługują osobom trudniącym się zawodowo takimi czynnościami albo osobom utrzymującym zakłady na ten cel przeznaczone. Jak więc z tego wynika, przepis ten znajduje zastosowanie jedynie do niektórych roszczeń wynikających ze stosunku zlecenia, o ile przysługują one podmiotom o szczególnym statusie, a więc osobom trudniącym się zawodowo czynnościami w zakresie utrzymania, pielęgnowania, wychowania lub nauki albo osobom utrzymującym zakłady na ten cel przeznaczone.

Z przyczyn wyżej podanych nie można podzielić poglądu apelującego, że spod tej regulacji wyłączona jest nauka w ramach reżimu szkolnictwa wyższego, z uwagi na normy szczególne względem kodeksowych, zawarte w ustawie Prawo o szkolnictwie wyższym.

Przepis art. 751 pkt. 2 kc posługuje się bardzo ogólnym pojęciem „roszczenia z tytułu nauki” i nie ma przeszkód do jego stosowania w przypadku dochodzenia przez uczelnię wyższą (ewentualnie jego następcę prawnego) opłat czesnego za studia i usługi edukacyjne. Wymóg stosowania powołanego przepisu jedynie do roszczeń podmiotów w nim określonych również nie wyłącza możliwości powołania się na dwuletni termin przedawniania. Rzeczywiście w literaturze przyjmuje się, że określenia: zawodowego trudnienia się czynnościami w postaci utrzymania, pielęgnowania, wychowania lub nauki oraz utrzymywania zakładów przeznaczonych do świadczenia wskazanych wyżej usług oznaczają, że chodzi w tym przepisie o przedsiębiorcę w rozumieniu przepisu art. 43¹ kc.

Zdaniem apelującej uczelnia wyższa nie prowadzi działalności gospodarczej - co ma wynikać z art. 106 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym. W ocenie Sądu Okręgowego stanowisko apelującej nie jest trafne. Przepis art. 106 w/w ustawy zastrzega jedynie, że prowadzenie przez uczelnię działalności dydaktycznej, naukowej, badawczej, doświadczałnej, artystycznej, sportowej, rehabilitacyjnej lub diagnostycznej nie stanowi działalności gospodarczej w rozumieniu przepisów ustawy o swobodzie działalności gospodarczej. To zaś oznacza, że do wymienionych rodzajów działalności nie będą miały zastosowania wynikające z tej ustawy zasady podejmowania i wykonywania działalności gospodarczej i zasady kontroli tej działalności. Nie można więc na tej podstawie przyjąć, że uczelnie w zakresie wymienionej w tym przepisie działalności nie mogą być przedsiębiorcami w rozumieniu innych przepisów prawa, w sytuacji gdy działalność ta jest wykonywana odpłatnie oraz spełnia przesłanki typowe dla działalności gospodarczej, a więc jest wykonywana w sposób zorganizowany i ciągły (zob. A. Szymańska Komentarz do art. 106 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym System Informacji Prawnej Lex oraz H. Izdebski i J. Zieliński Komentarz do art. 106 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym, System Informacji Prawnej Lex).

Przepis art. 43¹ kc zawiera definicję przedsiębiorcy stworzoną na potrzeby prawa prywatnego i pojęcie przedsiębiorcy jest zdefiniowane przez ten przepis bardzo szeroko, szerzej niż pojęcie przedsiębiorcy funkcjonujące w ustawie o swobodzie działalności gospodarczej. Szeroko na gruncie tego przepisu wykładane jest również pojęcie działalności gospodarczej. Za działalność gospodarczą uznaje się działalność, która ma zarobkowy charakter. Przy takim

pojmowaniu działalności gospodarczej, wyższą uczelnię niepaństwową świadcząca odpłatnie usługi edukacyjne można uznać za przedsiębiorcę w rozumieniu przepisu art. 43¹ kc.

Nadto stwierdzić należy, że w okolicznościach niniejszej sprawy powództwo podlegałoby oddaleniu również z uwagi na upływ trzyletniego terminu przedawnienia z art. 118 kc, właściwego dla roszczeń o świadczenia okresowe. Świadczenia okresowe polegają na powtarzającym się w regularnych odstępach przez czas trwania stosunku prawnego dawaniu pewnej ilości pieniędzy lub rzeczy oznaczonych rodzajowo, które jednak nie składają się na z góry określoną co do wielkości całość. Globalny rozmiar tych świadczeń zależy od czasu trwania stosunku prawnego. To odróżnia świadczenia okresowe od podzielnych świadczeń jednorazowych, których spełnienie zostało rozłożone na części (raty). Każde ze świadczeń okresowych jest samoistnym świadczeniem (nie częścią jednego większego świadczenia), przedmiotem odrębnego roszczenia, które oddzielnie od pozostałych staje się wymagalne i ulega przedawnieniu w terminie 3 lat. Roszczeniami o świadczenia okresowe, podlegającymi trzyletniemu przedawnieniu, są przede wszystkim roszczenia o zapłatę rent, czynszów oraz odsetek. Powszechnie przyjmuje się również, że opłaty za naukę w szkole są świadczeniami okresowymi. Świadczenie odpowiadające wskazanym wcześniej cechom ma charakter okresowy także wówczas, gdy stosunek prawny nawiązano na czas określony, wskutek czego można zasadniczo z góry wyliczyć sumę świadczeń dłużnika. Świadczenie mające z natury charakter okresowy (np. czynsz najmu) zachowuje ten charakter także wówczas, gdy umowa stron stanowi, że ma być spełnione jednorazowo (tak Z. Radwański, Uwagi o zobowiązaniach trwałych (ciągłych) na tle kodeksu cywilnego, SC 1969, t. XIII-XIV, s. 254). Argumentem za tym stanowiskiem jest to, że wysokość świadczenia zawsze jest związana z czasem trwania zobowiązania, co uwidacznia się szczególnie w wypadku przedłużenia czasu jego trwania ponad zaplanowany okres, bądź jego skrócenia, np. w przypadku rezygnacji ze studiów w ciągu roku akademickiego.

W ocenie Sądu Okręgowego, czesne za studia ze swej istoty ma charakter okresowy. Na taką ocenę wpływ ma w szczególności specyfika świadczeń szkoły, które zobowiązanie szkoły ma charakter ciągły i nie polega na jednorazowym świadczeniu, a na „prowadzeniu procesu nauczania”, „kształceniu studentów” – co związane jest co do zasady ze stałym dostępem studentów do różnego typu usług o charakterze edukacyjnym, świadczonych przez uczelnię. Oczywiście możliwe jest z dużym prawdopodobieństwem przyjęcie, że jeżeli nauka w szkole wyższej przebiegała będzie bez zakłóceń, student zakończy ją w określonym terminie. Możliwe jest również ustalenie, że czesne będzie płatne jednorazowo i będzie stanowiło z góry oznaczoną kwotę, co nie zmienia faktu, że świadczenie takie będzie nadal miało charakter okresowy. Wskazać również należy, że świadczenia w postaci czesnego nie są w istocie zaliczane na poczet jednego świadczenia. Student korzysta z dostępu do świadczeń szkoły wyższej i jest obowiązany do zapłaty z tego tytułu co pewien okres (najkrócej miesiąc) ustalonej kwoty pieniędzy. Zarówno ten okres, jak i wysokość czesnego, może w trakcie pobierania nauki ulec zmianie, strony umowy mogą ją w razie potrzeby przedłużyć. W takiej sytuacji nie sposób przyjąć, że miesięczne opłaty za naukę w szkole należy traktować jak raty zaliczane na poczet jednego świadczenia, bo świadczenie pieniężne za usługi, które uczelnia będzie świadczyć studentowi, jak i czas trwania tych świadczeń – mogą być jedynie szacowane (zakładane przez strony), a podstawą tych szacunków będzie planowany czas trwania zobowiązania. Z treści zarządzenia Rektora Wyższej Szkoły (...) z dnia 17.08.2005 r. w sprawie opłat związanych z procesem kształcenia na studiach, dział IV – zasady rozliczeń i terminy opłat, wynika, że studenci studiów stacjonarnych opłacają czesne przez okres 9 miesięcy (październik – czerwiec), a studenci studiów niestacjonarnych opłacają czesne przez okres 10 miesięcy (październik – lipiec), przy czym wpłaty miesięczne winny być dokonywane do 10-tego dnia każdego miesiąca. Powyższe także wskazuje na to, że świadczenie w postaci wpłaty czesnego miało charakter okresowy, a jego wysokość zależała od czasu korzystania z usług edukacyjnych uczelni.

W tym stanie rzeczy Sąd Okręgowy oddalił apelację na zasadzie art. 385 kpc. O kosztach postępowania apelacyjnego orzeczono na zasadzie art. 98 kpc w zw. z § 6 pkt 3 w zw. z § 12 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości

z dnia 28.09.2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U. z 2002 r., Nr 163, poz. 1348).

(...)

(...)